

Адміністративне право і процес

УДК 341.218:796

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20735032>

**Принципи *lex sportiva* та їх вплив на розвиток міжнародного
спортивного руху**

Гавловська Аліна Олександрівна,

кандидат юридичних наук, доцент,

завідувачка кафедри національного, міжнародного права

та правоохоронної діяльності,

Херсонський державний університет, м. Івано-Франківськ, Україна,

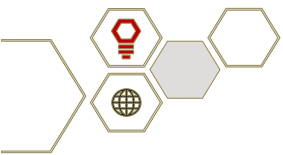
<https://orcid.org/0000-0002-7973-7560>

Прийнято: 14.05.2026 | Опубліковано: 30.05.2026

Анотація. Дослідження присвячено аналізу принципів *lex sportiva* та визначенню їхнього впливу на розвиток міжнародного спортивного руху в умовах сучасних глобальних викликів.

Метою дослідження є визначення сутності та основних підходів до розуміння принципів «*lex sportiva*», з'ясування їх місця у системі глобального спортивного права, а також встановлення їхнього впливу на розвиток міжнародного спортивного руху на прикладі реалізації принципу політичної нейтральності спорту в умовах російсько-української війни.

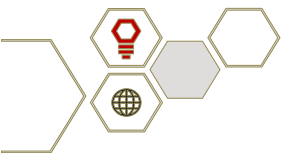
Методологічну основу дослідження становить комплекс загальнонаукових і спеціально-юридичних методів пізнання, зокрема діалектичний, формально-юридичний, системно-структурний, порівняльно-правовий та метод наукового узагальнення, застосування яких забезпечило

всебічне дослідження принципів *lex sportiva* та їхнього впливу на розвиток міжнародного спортивного руху.

Висновки. Визначено, що принципи *lex sportiva* становлять фундаментальну основу сучасного транснаціонального спортивного правопорядку та забезпечують нормативну єдність міжнародного спортивного руху. Вони формуються під впливом корпоративних регламентів міжнародних спортивних організацій, арбітражної практики, спортивних звичаїв і загальновизнаних цінностей спортивної спільноти. Обґрунтовано, що сучасний розвиток міжнародного спорту зумовлює розширення змісту принципів глобального спортивного права у напрямі поєднання спортивної автономії з вимогами гуманізму, безпеки, інклюзивності та демократичної підзвітності. Зроблено висновок, що російсько-українська війна актуалізувала необхідність переосмислення принципу політичної нейтральності спорту та продемонструвала неможливість повної ізоляції міжнародного спортивного руху від питань миру, безпеки та захисту загальнолюдських цінностей. Автономія спорту в сучасних умовах має розглядатися не як абсолютна відокремленість від суспільних процесів, а як правова категорія, що потребує узгодження з етичними обов'язками спортивних організацій та завданнями забезпечення справедливості й підтримання міжнародного діалогу.

Ключові слова: *lex sportiva*, адміністративне право, спортивне право, фізична культура, спорт, спортивні організації, публічний інтерес, правовідносини в сфері спорту, міжнародне спортивне співробітництво.

The principles of *lex sportiva* and their influence on the development of the international sports movement

Alina Havlovska,

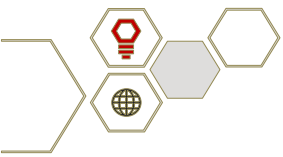
Candidate of Legal Sciences, Acting Head of the Department of National,
International Law and Law Enforcement, Associate Professor
Kherson State University, <https://orcid.org/0000-0002-7973-7560>

Abstract. The study is devoted to the analysis of the principles of *lex sportiva* and the determination of their influence on the development of the international sports movement in the conditions of modern global challenges.

The purpose of the study is to determine the essence and main approaches to understanding the principles of "*lex sportiva*", to clarify their place in the system of global sports law, as well as to establish their influence on the development of the international sports movement on the example of the implementation of the principle of political neutrality of sports in the conditions of the Russian-Ukrainian war.

The methodological basis of the research is a complex of general scientific and special legal methods of cognition, in particular dialectical, formal legal, systemic structural, comparative legal, and the method of scientific generalization, the application of which ensured a comprehensive study of the principles of *lex sportiva* and their impact on the development of the international sports movement.

Conclusions. It was determined that the principles of *lex sportiva* constitute the fundamental basis of the modern transnational sports legal order and ensure the normative unity of the international sports movement. They are formed under the influence of corporate regulations of international sports organizations, arbitration practice, sports customs and generally recognized values of the sports community. It is substantiated that the modern development of international sports requires the expansion of the content of the principles of global sports law in the direction of combining sports autonomy with the requirements of humanism, security,

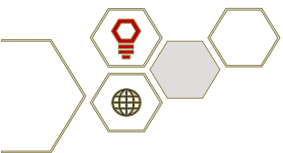

inclusiveness and democratic accountability. It was concluded that the Russian-Ukrainian war actualized the need to rethink the principle of political neutrality of sport and demonstrated the impossibility of completely isolating the international sports movement from issues of peace, security and protection of universal values. The autonomy of sports in modern conditions should not be considered as an absolute separation from social processes, but as a legal category that requires coordination with the ethical obligations of sports organizations and the tasks of ensuring justice and maintaining international dialogue.

Keywords: *lex sportiva*, administrative law, sports law, physical culture, sports, sports organizations, public interest, legal relations in the field of sports, international sports cooperation.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження принципів *lex sportiva* та їх вплив на розвиток міжнародного спортивного руху зумовлена зростанням ролі міжнародних спортивних відносин у сучасному світі та необхідністю забезпечення їх ефективного правового впорядкування в умовах поглиблення глобалізаційних процесів. Міжнародний спортивний рух давно вийшов за межі виключно змагальної діяльності, перетворившись на складний соціально-правовий простір, у межах якого взаємодіють держави, міжнародні спортивні організації, професійні об'єднання, спортсмени та інші учасники. За таких умов особливого значення набуває система принципів *lex sportiva*, що забезпечує функціонування автономного механізму регулювання спортивних відносин, формує засади діяльності спортивних інституцій та визначає стандарти поведінки суб'єктів міжнародного спортивного співтовариства.

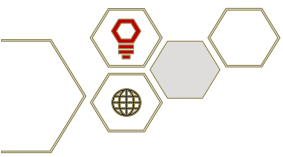
Додаткової наукової уваги потребує осмислення впливу принципів *lex sportiva* на розвиток міжнародного спортивного руху в контексті сучасних безпекових викликів, які ставлять перед спортивними організаціями питання щодо меж автономії спорту, змісту політичної нейтральності та співвідношення спортивних і загальноправових цінностей. Особливої

гостроти ці питання набули у зв'язку з російсько-українською війною, яка актуалізувала необхідність переоцінки традиційних підходів до діяльності міжнародних спортивних інституцій та їхньої відповідальності за дотримання фундаментальних принципів справедливості, миру і захисту прав людини. У зв'язку з цим дослідження змісту та значення принципів глобального спортивного права набуває вагомого теоретичного і практичного значення.

Аналіз останніх досліджень. Питання правової природи та змісту принципів *lex sportiva* неодноразово ставали предметом наукових досліджень як зарубіжних, так і вітчизняних учених. Зокрема, К. Фостер розглядав *lex sportiva* як автономний транснаціональний правопорядок, І.М. Жаровська досліджувала вплив глобалізаційних процесів на розвиток спортивного права, С.М. Балабан і С. Моїсе приділяли увагу ролі арбітражної практики у формуванні спеціальних принципів спортивного права, О.П. Закорко та Я.А. Шипиленко аналізували етичні засади спорту, а О.Ю. Салманова, А.Т. Комзюк і К.Л. Бугайчук розкривали зміст принципів міжнародного співробітництва у сфері фізичної культури та спорту. Окремі аспекти становлення спортивного права як комплексного правового утворення висвітлено у працях Р.В. Чередника та М.А. Слободянюка. Водночас недостатньо дослідженими залишаються питання комплексного узагальнення принципів *lex sportiva* та визначення їхнього впливу на розвиток міжнародного спортивного руху в умовах сучасних глобальних викликів. Особливої наукової уваги потребує переосмислення принципу політичної нейтральності спорту в контексті російсько-української війни, що актуалізує дослідження співвідношення спортивної автономії, механізмів відповідальності спортивних організацій та захисту фундаментальних цінностей міжнародної спортивної спільноти.

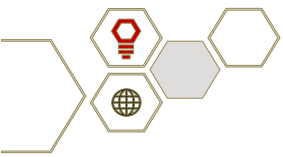
Метою статті є визначення сутності та основних підходів до розуміння принципів *lex sportiva*, розкриття їх місця у системі глобального спортивного права, а також з'ясування їхнього впливу на розвиток міжнародного

спортивного руху на прикладі реалізації принципу політичної нейтральності спорту в умовах російсько-української війни.

Виклад основного матеріалу. Спорт у сучасних умовах перетворився на складний глобальний соціальний феномен, функціонування якого виходить далеко за межі національних правових систем та потребує узгоджених нормативних підходів на міжнародному рівні. У цьому контексті особливого значення набувають принципи глобального спортивного права, які формують засади регулювання міжнародних спортивних відносин і визначають напрями розвитку світового спортивного руху. Окреслена система отримала в доктрині назву «транснаціонального», «глобального» або «світового спортивного права» (*lex sportiva*), *специфіка якого полягає у складному поєднанні приватноправових методів регулювання відносин з імперативними нормами публічного порядку, що створює унікальний нормативний масив.* Як зазначає К. Фостер, *lex sportiva* розуміється як автономний транснаціональний правопорядок, що створюється міжнародними федераціями й легітимізується згодою його суб'єктів та рішеннями власних арбітражних інституцій, претендуючи на імунітет від державного втручання та відображаючи політичну боротьбу між абсолютним саморегулюванням і публічною підзвітністю [1]. Отже, на відміну від класичного міжнародного публічного права, ця система створюється не державами, а неурядовими організаціями, однак її норми є обов'язковими для всіх учасників спортивного змагального процесу.

Для глибокого розуміння природи *lex sportiva* ключовим є аналіз його фундаментальних принципів, які виступають ідеологічним та нормативним каркасом транснаціонального спортивного руху, визначають зміст і спрямованість його правового регулювання, охоплюючи всі рівні організації та управління спортом, адже, у сучасних умовах спорт виступає особливим суспільним феноменом, розвиток якого зумовлює необхідність комплексного

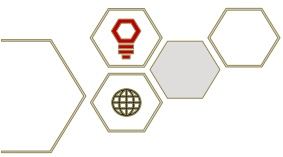

правового регулювання як у межах національних правопорядків, так і на наднаціональному рівні.

Наукове осмислення принципів *lex sportiva* продовжує залишатися одним із актуальних напрямів правових досліджень у сфері спорту, оскільки глобалізація спортивної індустрії та поява нових транснаціональних викликів постійно вимагають адаптації їх правового регулювання. Зокрема, до таких викликів І.М. Жаровська відносить наступні ключові аспекти: «трансформація юридичного розуміння спортивного права, що відбувається у зв'язку з появою нових видів спортивної діяльності, яку необхідно нормативно унормовувати; стрімка комерціалізація спорту загрожує перешкодою первинній меті спортивної діяльності, тому спортивний сектор розробляє правила, які намагаються підтримувати конкурентний баланс між учасниками; формування соматичних прав людини в комплексну галузь, що зумовлює зміну ідеології, де тіло людини є аксіологічним надбанням і зовнішні чинники, включаючи правову політику держави повинні ставитися до тілесних прав з гідністю» [2, с. 369]. На нашу думку, зазначені авторкою фактори впливу зумовлюють еволюцію принципів *lex sportiva* у напрямі їхньої адаптивності, посилення гарантій чесної конкуренції та інтеграції гуманістичних і правозахисних засад у систему міжнародного спортивного регулювання.

У сучасній юридичній науці підходи авторів до розуміння принципів *lex sportiva* відрізняються багатоаспектністю, оскільки науковці розглядають їх, як сукупність автономних, корпоративних, звичаєвих норм та арбітражної практики:

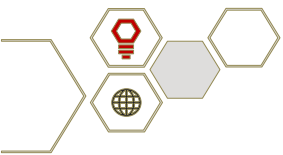
1. *Lex sportiva* як автономний правопорядок та система спеціальних принципів, які ґрунтуються на рішеннях Спортивного арбітражного суду (далі - CAS) та включають в себе принципи, звичаї і норми міжнародних спортивних організацій. До таких принципів традиційно відносять принцип *fair play* (чесної гри), принцип допінг-нульової толерантності (*anti-doping*), принцип автономії спорту (*autonomy of sport*), принцип рівності учасників

змагань (equality of participants) та ін., а їх джерелами виступають Кодекси поведінки міжнародних федерацій, Olympic Charter, статутні документи і регламенти міжнародних федерацій, Кодекс спортивного арбітражу CAS, тощо. Наприклад, такий принцип, як допінг-нульова толерантність знайшов своє відображення у нормах Всесвітнього антидопінгового кодексу (World Anti-Doping Code), затвердженого Всесвітнім антидопінговим агентством (WADA), який через механізм суворої відповідальності (strict liability) встановлює безумовну заборону на використання недозволених речовин та методів у спорті у глобальному вимірі [3].

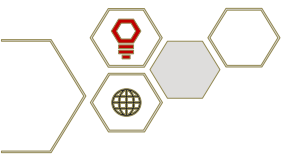
2. *Прецедентний характер принципів lex sportiva*, які формуються через призму арбітражної практики та неписаних приписів (своєрідне «lex mercatoria» для спорту). У своїх дослідженнях С.М. Балабан, спираючись на рішення CAS, зазначає, що у результаті вирішення спорів третейськими судами сформувався ряд неписаних правових принципів [4, с. 73] – принцип суворої відповідальності спортсмена, принцип пропорційності санкцій, принцип добросовісності, принцип рівного ставлення та недискримінації, принцип захисту законних очікувань, принцип спортивної справедливості, принцип автономії спортивної організацій, принцип правової визначеності, принцип збереження цілісності спортивних змагань та ін. Так, на думку С. Моїз принципи lex sportiva не є кодифікованими у традиційному розумінні, а складаються з цінностей і стандартів, які постійно застосовуються CAS (справедливість, пропорційність, доступ до правосуддя, право на змагання та ін.). Разом з тим, автор підкреслюють, що ці принципи настільки глибоко інтерналізовані в регуляторні рамки спортивних організацій, що їх навіть не потрібно прямо зазначати для того, щоб вони впливали на прийняття рішень [5].

3. *Підхід до розмежування принципів права та етичних правил* який визначає, що lex sportiva – це транснаціональний автономний правовий порядок зі своїми юридичними стандартами, створений приватними світовими

спортивними інституціями (наприклад, допінгові санкції, трансферні спори, допуск спортсменів до змагань, дисциплінарна відповідальність, захист процесуальних прав), а *lex ludica* – етичні норми та безпосередні технічні правила самої гри, які зазвичай не підлягають правовому перегляду (наприклад, в сфері футболу це може бути рішення арбітра про призначення пенальті, фіксація положення «поза грою», показ жовтої або червоної картки під час матчу та ін.). Так, у своїх наукових дослідженнях О.П. Закорко, Я.А. Шипиленко виділяють фундаментальні етичні стандарти спорту сформовані на основі базових моральних принципів, як чесність (доброчесність), справедливість (забезпечення рівних можливостей та боротьба з дискримінацією), повага до суперника та взаємозв'язана з ними корпоративна соціальна відповідальність, що розширює ці засади через практичні дії, спрямовані на підтримку інклюзії, захист здоров'я учасників і розвиток молоді задля формування сталого та гуманістичного спортивного середовища [6].

4. Підхід до *lex sportiva* як звичаєвого та «м'якого» права передбачає розгляд його як автономної системи норм, сформованої внаслідок тривалого та послідовного застосування спортивними організаціями певних правил поведінки, які набувають обов'язкового значення завдяки їх загальному визнанню та авторитету в міжнародній спортивній спільноті. Так, природа принципів *lex sportiva* походить із легітимізації усталених звичаїв спортивного середовища, які з часом отримують нормативну регламентацію (наприклад, ключовими принципами-звичаями в цьому аспекті є чесна гра (*fair play*), змагальність, рівність та ін. В свою чергу, Р.В. Чередник акцентує увагу на тому, що принципи цього квазі-правового масиву діють завдяки диспозитивному методу, коли суб'єкти добровільно погоджуються підпорядковуватися корпоративним нормам *soft law* або регламентно-приписним нормам, що генеруються не державою, а громадськими об'єднаннями фізкультурно-спортивної спрямованості [7].

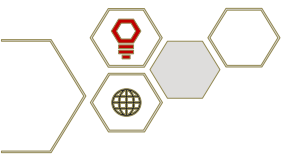

5. *Людиноцентричний глобально-інтегративний підхід* до принципів *lex sportiva* полягає у трактуванні міжнародного спортивного права та його засад не як відірваної системи комерційних чи суто технічних регламентів, а як комплексного регулятора, що підпорядкований ідеї всебічного розвитку особистості, захисту прав і здоров'я людини, та органічно інтегрований у глобальні стандарти безпеки, інклюзії і сталого розвитку суспільства. На думку О.Ю. Салманової, А.Т. Комзюка, К.Л. Бугайчука формування переліку принципів міжнародного співробітництва у сфері фізичної культури та спорту ґрунтується на розумінні правової та соціальної природи принципів, інтеграції їх у глобальний контекст та структуруванні їх за сферами впливу [8].

У межах цього підходу сутність принципів розкривається через:

- пріоритет загальнолюдських цінностей, оскільки в основі спортивного права мають стояти морально-етичні орієнтири (зокрема, взаємна повага до гідності особи, справедливість, солідарність та прозорість);
- вихід за межі автономного регулювання спорту та його узгодження з Цілями сталого розвитку ООН, екологічними і гендерними стандартами;
- спрямованість правових інструментів на покращення якості життя людей, протидію корупції, допінгу й насильству задля збереження гуманістичного покликання спорту в усьому світі.

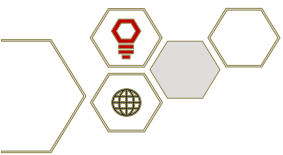
До таких принципів автори відносять: 1) принцип соціальної обумовленості та визначального впливу на життя людей (відображає здатність спорту об'єднувати нації, залучати мільярдні аудиторії, формувати ціннісні концепції та пропагувати здоровий спосіб життя); 2) принцип міжнародної безпеки та протидії незаконній діяльності (спрямований на подолання специфічних викликів (таких як «футбольне хуліганство», допінг, договірні матчі, корупція) за допомогою ширшої правової взаємодії між державами та спортивним сектором); 3) принцип широкої автономії спортивних організацій (відстоює незалежність спортивних структур та ефективний менеджмент, який

водночас має гармонійно поєднуватися зі стійкою співпрацею з державними органами й спонсорами); 4) принцип демократичної підзвітності (базується на тому, що у демократичному суспільстві громадяни мають право вимагати від урядів політичної відповідальності за наслідки міжнародної співпраці, що стимулює досягнення суспільного блага); 5) принцип широкого використання інформаційних технологій (визначає ІТ як домінуючий фактор розвитку сучасної спортивної науки, оптимізації масового спорту та розширення спортивної індустрії); 6) принцип науковості (підкреслює зростаючу роль наукових інновацій в умовах комерціалізації спорту та відзначає стрімке збільшення частки міжнародних наукових публікацій у цій галузі) [8].

Отже, узагальнюючи наведені наукові підходи, варто констатувати, що автори розуміють принципи *lex sportiva* як складний синтез неписаних арбітражних стандартів CAS, корпоративних регламентів міжнародних федерацій та загальновизнаних спортивних звичаїв, які у своїй сукупності утворюють транснаціональний механізм правового впорядкування спорту.

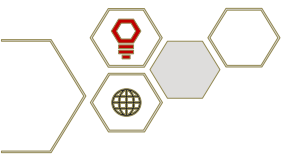
Враховуючи обмежений обсяг даного дослідження, для ілюстрації впливу принципів *lex sportiva* на розвиток міжнародного спортивного руху доцільно проаналізувати принцип політичної нейтральності спорту крізь призму російсько-української війни, оскільки саме цей збройний конфлікт актуалізував дискусію щодо меж автономії спорту, співвідношення спортивних і загальноправових цінностей, а також допустимості відступу від усталених засад міжнародного спортивного співтовариства в умовах грубого порушення норм міжнародного права. Загалом, історія XX та XXI ст. знає кілька цинічних прикладів порушення принципу «олімпійського перемир'я», коли масштабні воєнні конфлікти починалися одразу після або під час проведення Ігор. Так, нацистська Німеччина використала Олімпіаду 1936 р. в Берліні для пропаганди та прикриття мілітаризації, а вже у вересні 1939 р. напала на Польщу, розв'язавши Другу світову війну. Радянський Союз у грудні 1979 р. вторгся в Афганістан напередодні домашньої Олімпіади-1980 в

Москві, що спровокувало наймасштабніший міжнародний бойкот Ігор (понад 60 країн оголосили бойкот). Сучасна росія неодноразово використовувала спортивні змагання як ширму для агресії, так, 08.08.2008 р., безпосередньо в день відкриття Літніх Ігор у Пекіні, російські війська атакували Грузію, в лютому 2014 р., під час фінальних днів та одразу після завершення Зимової Олімпіади в Сочі, рф розпочала операцію з тимчасової окупації українського Криму, а 24.12.2022 р., лише через чотири дні після закриття Зимових Ігор у Пекіні, росія розпочала повномасштабне вторгнення в Україну.

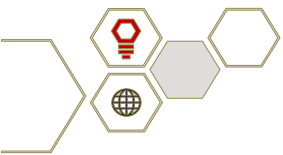
Традиційно принцип автономії спортивних організацій, який є фундаментальною складовою *lex sportiva*, передбачає незалежність від державного втручання та сувору політичну нейтральність. Проте широкомасштабне вторгнення збройних сил рф в Україну наочно продемонструвало, що міжнародний спортивний рух не може залишатися повністю ізольованим від фундаментальних питань міжнародної безпеки. Зазначений конфлікт висвітлив суттєву колізію – з одного боку, Олімпійська хартія проголошує право кожної людини займатися спортом без будь-якої дискримінації в дусі взаєморозуміння та дружби, а з іншого – участь представників держави-агресора у міжнародних змаганнях суперечить самим основам олімпізму та перетворює змагальну діяльність на інструмент політичної пропаганди.

На нашу думку, вирішення цієї колізії вимагає переосмислення принципу спортивної автономії, так як він в однаковій мірі може служити зміцненню миру або підготовці до війни. Відповідно, у ситуації, коли дії держави безпосередньо спрямовані на порушення норм міжнародного права, спортивні інституції змушені відступати від абсолютизованої політичної нейтральності заради захисту загальнолюдських цінностей. Реакція міжнародного спортивного співтовариства на військову агресію рф засвідчила наявність у системі *lex sportiva* специфічних механізмів відповідальності. Міжнародний олімпійський комітет та міжнародні спортивні федерації,

користуючись своєю правовою автономією, мають повноваження застосовувати санкції у вигляді обмеження участі у спортивних заходах або виключення команд зі складу міжнародних об'єднань. Відповідно до положень Олімпійської хартії, компетентні органи можуть приймати будь-які належні рішення для захисту олімпійського руху, включаючи відсторонення представників тих країн, дії яких перешкоджають дотриманню статутних вимог. Такі заходи впливу за своєю природою є проявом корпоративної спортивної відповідальності, що застосовується незалежно від традиційних правових юрисдикцій. Зокрема, серед міжнародних організацій, які через війну запровадили санкції, Світова атлетика (World Athletics) повністю заборонила участь представників країн-агресорів, тоді як ФІФА (FIFA), УЄФА (UEFA), Міжнародна федерація хокею (ІІНФ) та Міжнародний союз ковзанярів (ISU) повністю відсторонили національні збірні та команди від усіх міжнародних змагань.

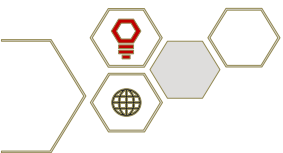
На рівні національного законодавства України реакція на зазначені виклики також знайшла своє відображення у використанні публічно-правових інструментів. Зокрема, Закон України «Про санкції» прямо визначає одним із видів санкцій припинення спортивних контактів з іноземними державами та юридичними особами як легітимну реакцію на створення загроз національній безпеці – ч. 20 ст. 4 Закону «припинення культурних обмінів, наукового співробітництва, освітніх та спортивних контактів, розважальних програм з іноземними державами та іноземними юридичними особами» [10]. Дана норма підтверджує, що в умовах грубого порушення міжнародного правопорядку захист державних і суспільних інтересів набуває пріоритету над диспозитивними правилами спортивного нейтралітету. Зрештою, вплив російсько-української війни на систему *lex sportiva* полягає у формуванні нового розуміння принципів міжнародного співробітництва, адже, автономія спорту не може ототожнюватися з абсолютною «вседозволеністю» або байдужістю до актів агресії. Вона має бути збалансована принципом

демократичної підзвітності та етичними обов'язками спортивних організацій. Відмова від дотримання цих обов'язків здатна завдати непоправної шкоди міжнародному іміджу спорту та нівелювати його здатність слугувати інструментом налагодження міжкультурного діалогу та підтримки миру.

Висновки і подальші перспективи дослідження. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що принципи *lex sportiva* становлять фундаментальну основу сучасного транснаціонального спортивного правопорядку та забезпечують нормативну єдність міжнародного спортивного руху. Їх зміст формується під впливом корпоративних регламентів міжнародних спортивних організацій, арбітражної практики, усталених спортивних звичаїв і загальновизнаних цінностей спортивної спільноти. Сукупність цих принципів забезпечує функціонування автономної системи регулювання спорту, спрямованої на підтримання чесної конкуренції, рівності учасників, правової визначеності, добросовісності, спортивної справедливості та захисту прав людини. Водночас сучасний розвиток міжнародного спорту зумовлює поступове розширення змісту таких засад у напрямі поєднання спортивної автономії з вимогами гуманізму, інклюзивності, безпеки, демократичної підзвітності та сталого суспільного розвитку.

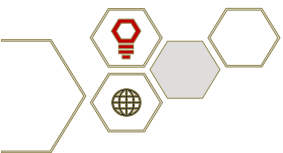
Особливого значення у сучасних умовах набуває принцип політичної нейтральності спорту, практична реалізація якого виявила складність співвідношення автономії спортивного руху та необхідності реагування на грубі порушення міжнародного правопорядку. Російсько-українська війна продемонструвала неможливість повної ізоляції міжнародного спорту від питань миру, безпеки та захисту загальнолюдських цінностей. Реакція міжнародних спортивних інституцій засвідчила здатність системи *lex sportiva* застосовувати власні механізми відповідальності для захисту цілісності спортивного руху та його основоположних принципів. За таких умов автономія спорту постає не як абсолютна відокремленість від суспільних процесів, а як правова категорія, що потребує узгодження з етичними

обов'язками спортивних організацій, демократичною відповідальністю та завданням збереження спорту як інструменту міжнародного діалогу, взаєморозуміння і підтримання миру.

Список використаних джерел:

1. Foster K. Global Sports Law Revisited. *Entertainment and Sports Law Journal*. 2019. Vol. 17, no. 4. P. 1–14. URL: <https://pdfs.semanticscholar.org/0200/479c437913f68b6ed66e6f1234659053c12a.pdf> (дата звернення: 05.04.2026)
2. Жаровська І. М. Правове регулювання спорту в Україні: глобалізаційні виклики. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 6. С. 366–369. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/18c442c8-3101-4b09-a7e0-9d35d39633b2/content> (дата звернення: 18.04.2026)
3. Всесвітній антидопінговий кодекс 2021 / Всесвітнє антидопінгове агентство. 2021. 168 с. URL: https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Antidopingova_dijalnist/vsesvitniy-antidopingoviy-kodeks.pdf (дата звернення: 22.04.2026)
4. Балабан С. М. Публічне адміністрування сферою фізичної культури та спорту : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпро, 2017. 207 с. URL: <http://dduvs.edu.ua/wp-content/uploads/files/Structure/science/rada/dissertations/13/2.pdf> (дата звернення: 30.04.2026)
5. Moïse S. The Court of Arbitration for Sport and EU Law: An Independent Tribunal or a Challenge to EU Legal Autonomy?: Master's Thesis in Investment Treaty Arbitration / Uppsala Universitet, Department of Law. 2024. 75 p. URL: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1969162/FULLTEXT01.pdf> (дата звернення: 12.05.2026)

6. Закорко О. П., Шипиленко Я. А. Етичні засади фізичної культури і спорту як чинник формування соціальної відповідальності. Інвестиції: практика та досвід. 2025. № 10. С. 64–69
7. Чередник Р. В. Становлення спортивного права як комплексної галузі в правовій системі України . *Актуальні проблеми політики* : зб. наук. пр. / редкол. : С. В. Ківалов (голов. ред.), Л. І. Кормич (заст. голов. ред.), Ю. П. Аленін [та ін.] ; МОНмолодьспорт України, НУ ОЮА. Одеса: Фенікс, 2011. Вип. 42. С. 272-280. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/54511ad7-792a-42b7-b867-e1b8e0e005c2/content> (дата звернення: 05.04.2026)
8. Салманова О. Ю., Комзюк А. Т., Бугайчук К. Л. Принципи міжнародного співробітництва у сфері фізичної культури та спорту. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2024. № 1 (31). С. 637–645
9. Слободянюк М. А. Адміністративно-правове регулювання публічного управління у галузі фізичної культури та спорту : монографія. Одеса: Видавництво «Юридика», 2023. 198 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f8cc4b17-480a-47d6-a827-25a5ef295f0a/content> (дата звернення: 22.04.2026)
10. Про санкції: Закон України від 14.08.2014 р. № 1644-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1644-18#Text> (дата звернення: 05.04.2026)